

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
КАТО ЧУЖД
ЗА ТЪРСЕЩИ ИЛИ ПОЛУЧИЛИ МЕЖДУНАРОДНА
ЗАКРИЛА
И МИГРАНТИ
В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по български език за търсещи или получили международна закрила и мигранти е предназначена за работа с ученици, които ще изучават българския език като чужд език в условията на допълнително обучение съгласно чл. 10, ал. 3, т. 3 от Наредба № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език. Специфичното за това обучение е, че то протича едновременно с учебния процес за даден клас според учебния план на паралелката, в която е записан ученикът чужденец. Обучението чрез тази програма има две цели: учениците, влизащи за пръв път в училище, да добият начална представа за комуникативните възможности на българския език за употреба в ежедневието и чрез езика да се интегрират към новата за тях социална и културна среда; учениците, продължаващи образованието си, да се адаптират към специфичните условия в българското училище. Затова Програмата е конструирана в две части. Първата част залага начално запознаване и ориентиране в особеностите на българската лексикална, фонетична и граматична система предимно в практически план (ниво А1 от ОЕЕР). Втората част насочва вниманието на обучаващите се към основните теоретични постановки относно системата на българския книжовен език и към употребата на съпътстващите тази теория термини. Това предполага формиране на езикови компетентности по български език на ниво В1 според ОЕЕР и овладяването му като втори (работен) език.

Програмата отчита обстоятелството, че обучаваните лица са посещавали училище в страната по произход, където са получили определено образователно ниво, съответстващо на даден клас съгласно българската образователна система. Различията в учебното съдържание и залаганите резултати по учебните предмети между образованието в страната по произход и България налагат необходимостта в учебната програма по български език да залегне и акцент към усвояването на специфичната терминология по учебните предмети от класа или етапа, в които обучаваните продължават образованието си. Това обстоятелство предполага при прилагането на втората част на Програмата да залегне подход, чрез който да се осъществи връзката между усвоеното в чуждестранното училище и съответстващото/ата знание/компетентност според учебните програми в българското училище, като се формират на емпирично равнище знания и умения за употреба на определен кръг термини за базисни понятия в основни науки, изучавани във всички образователни системи – езикознание, математика, природни науки.

В основата на Учебната програма е залегнало схващането, че навлизането на чужденеца в българската културна среда трябва да се осъществява на първо място чрез овладяването на основните носители на информацията в структурата на езика в тяхната взаимна обвързаност и обусловеност от нуждата да се осъществява успешна комуникация – дума, изречение, текст. Изграждането на умения за общуване изисква постепенно, но интензивно усвояване на значението на все по-голям брой думи и успешното им прилагане в смислови цялости. Програмата е конструирана така, че разбирането при слушане и създаването на разбираеми езикови конструкции чрез говорене трябва да се комбинират с овладяването на графичната система на книжовния език като условие за осъществяване на непряка комуникация чрез четене и писане. Успешното покриване на образователните параметри на програмата е благоприятствано от

паралелното протичане на допълнителното обучение с учебния процес в редовната форма на обучение, което осигурява овладяването на българския език като втори език с оглед успешната реализация на ученика чужденец в българското училище.

На учебната програма по български език за ученици, търсеци или получили международна закрила и мигранти в задължителна училищна възраст, които започват или продължават образованието си, следва да се гледа като на начален етап от интеграцията им в условията на българската държава и общество. Необходимо е да се отчете фактът, че адаптацията им към спецификата на обучението в българското училище няма да е лесен и безпроблемен процес. Това е така, защото предлаганата учебна програма не може да предвиди адекватно обучение по предметите от хуманитарния цикъл – история, география (за началната образователна степен и 5.-6. клас от прогимназиалния етап), философски дисциплини, както и по литература като втори компонент, осъществяващ целостта на учебния предмет Български език и литература, поради различните акценти върху учебното съдържание по тези предмети във всяка отделна страна.

Съгласно чл.13, ал. 12 и ал. 13 от Наредба № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език реализирането на Учебната програма се осъществява в различен обем учебно време – до 90 учебни часа за учениците от началния етап на основната образователна степен, до 120 учебни часа за учениците от прогимназиалния етап на основното образование и до 180 учебни часа за учениците от първия гимназиален етап на средното образование за максимален срок от 12 месеца. Първата част на Програмата се преподава в рамките на 90 учебни часа за ученици от началната степен и за не повече от половината учебни часове за учениците от 5. до 10. клас, а втората (усвояване на допълнителни компетентности по български език, математика, природни науки и география) – в рамките на не по-малко от половината учебни часове за учениците от прогимназиалния етап на основното образование и за учениците от първия гимназиален етап на средното образование. Разпределението на учебните часове се осъществява от учителя по български език според конкретните нужди на обучаваните. Обучението по модулите математика, природни науки и география се осъществява след съгласуване с учителите по тези учебни предмети.

Високата адаптивност на децата към новото и непознатото и способността им за кратко време да усвояват относително обемни информационни масиви дават основание да се очаква успешно покриване на целите на програмата.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, ОТНОШЕНИЯ
Социокултурна компетентност	<p>Артикулира правилно, пише четливо.</p> <p>Разбира обвързаността на езиковите средства с породилата ги речева ситуация и ги използва целесъобразно.</p> <p>Владее на практическо равнище речевия етикет в делничното общуване и в официалното общуване в училище.</p>
Езикови компетентности	<p>Ориентира се на практическо равнище в строежа на българския език и във функционирането на езиковите единици в потока на речта.</p> <p>Владее и прилага основни правоговорни, правописни и пунктуационни норми.</p> <p>Разбира на практическо равнище закономерните промени на звуковете в потока на речта и разликата между изговор и правопис.</p>
Комуникативни компетентности	<p>Разбира смисъла на чулото и прочетеното.</p> <p>Употребява диалогичната и монологичната форма на речта съобразно обстановката на общуване.</p> <p>Създава собствен устен и писмен текст в зависимост от условията и целта на общуване.</p> <p>Чете и извлича информация от прочетеното.</p> <p>Използва определен кръг термини за базисни понятия в основни науки.</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Възможности за междупредметни връзки
<p>Аз и другите - представяне, самопредставяне, лична информация</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Поздравява и се сбогува; представя себе си и други хора; задава и отговаря на въпроси за лична информация; пита и говори за членовете на семейството си; пита и отговаря на въпроси от личен характер. Употребява уместно лични, въпросителни, притежателни местоимения; съществителни имена; спомагателния глагол съм в сегашно време; правила за поздравяване, учтива форма; невербално изразяване на Да/Не.</p>	<p>Лични местоимения. Сегашно време на спомагателния глагол съм. Съществително име. Род и число на съществителните имена. Въпросителни местоимения. Притежателни местоимения. Въпросителни изречения с ли.</p>	<p>Межкултурни комуникации – нрави, обичаи.</p>
<p>Ориентиране в битова ситуация Храни и хранене</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Разпознава различни български храни и ястия; пита за и изразява предпочитания към дадени храни.</p>	<p>Сегашно време. Конструкцията има - няма. Род на съществителните. Множествено число на съществителните.</p>	
<p>Ориентиране в битова ситуация Вкъщи</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Назовава помещенията в жилището и мебелите в тях. Описва разположението на мебелите.</p>	<p>Показателното местоимение това. Числително име. Прилагателно име. Предлог.</p>	

<p>Ориентиране в битова ситуация Дрехи и цветове</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Назовава дрехи и цветове, сезоните. Описва какви дрехи се носят през сезоните и какви дрехи носят в неговата страна. Употребява уместно сегашно време на глаголите имам/нямам; показателното местоимение това; числителни бройни имена от 1 до 10; прилагателни имена; предлози за място.</p>	<p>Прилагателно име. Числително име.</p>	<p>Межкултурни комуникации – нрави, обичаи; природни науки, география.</p>
<p>Ориентиране в битова ситуация В супермаркета и на пазара</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Пита за цените, иска и плаща сметката. Назовава различни продукти и количество от тях. Уместна употреба на сегашно време; бройна форма за множествено число на съществителните имена; числителни бройни имена от 1 до 1000; мерни единици за количество; определителен член.</p>	<p>Сегашно време. Форми на имената. Числителни имена от 1 до 1000. Членуване.</p>	<p>Межкултурни комуникации - математика; природни науки.</p>
<p>Ориентиране в социална среда Градът и селото</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Разпознава различни обекти и обществени сгради; дава и моли за инструкции как да стигне до определено място; посочва и иска информация за адрес. Употребява уместно въпросителни местоимения къде, кога, как; показателни местоимения; предлози за място.</p>	<p>Въпросителни местоимения къде, кога, как. Показателни местоимения. Предлози за място.</p>	<p>Межкултурни комуникации - география.</p>
<p>Ориентиране. Време</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Пита за часа. Назовава дните на седмицата, месеците и сезоните и отговаря на въпроси за тях. Говори за времето.</p>	<p>Числителни имена: - род, число и членуване; - числителни редни имена; - глагол.</p>	<p>природни науки</p>

<p>Ориентиране. Пътуване и транспорт</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Разпознава различните видове транспорт и ги сравнява; ориентира се в разписанията на транспортните средства. Иска информация за часа на заминаване/ пристигане; купува билети. Употребява уместно словосъчетания на съществителни имена с прилагателни имена и наречия; минало свършено време; бъдеще време.</p>	<p>- минало и бъдеще време; наречия; - степенуване на наречията; - предлози за време; - възвратни глаголи.</p>	<p>география; природни науки</p>
<p>Всекидневни дейности</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Говори за всекидневните дейности, като използва маркери за време и място; описва всекидневните дейности и задава въпроси за тях. Употребява уместно наречия за честота; сравнителна и превъзходна степен на прилагателни и наречия; обобщителни местоимения; възвратни глаголи.</p>		<p>- география; природни науки.</p>
<p>Ориентиране в специфична социална среда. В училище</p>	<p>Социокултурна компетентност – говорене Назовава учебните предмети. Ориентира се в съдържателните параметри на учебните предмети; ориентира се в традициите, реда и изискванията за пребиваване в училище; владее и използва основни формули на речевия етикет в училище. Реагира адекватно в различна обстановка и ситуации на общуване в клас и извън клас. Употребява уместно определен кръг термини за базисни понятия в основни науки; ориентира се в специфичната им за съответната научна област употреба (с оглед на учебните предмети). Търси и получава нужната информация и я използва за изпълнение на задачи и решаване на рутинни проблеми в училищна среда.</p>	<p>- училище, училищни вещи и предмети, учители, ученици; - време (календарно време, часовник, училищен звънец); - организация на времето в училище.</p>	<p>Межкултурни комуникации – училището в страната по произход и училището в България. М, ЧП, ГИ</p>

<p>Езикът в зависимост от ситуацията на общуване</p>	<p>Езикови компетентности слушане, говорене Разбира несложни разговори на теми от ежедневието; обясненията на учителя. Ориентира се в ситуацията на общуване. Определя целта, предмета, участниците и условията на общуване. Проявява адекватно речево поведение в официална и неофициална обстановка на общуване. Общува чрез диалог, разговори по теми от ежедневието и училищния живот.</p>	<p>Ситуация на общуване: – цел, предмет, участници, условия; - официално и неофициално общуване; - речев етикет.</p>	<p>Осъществяване на връзки с други учебни предмети. Сравняване на българския език с родния – области на сходство и различия между езиковите системи.</p>
<p>Текстът в речевото общуване</p>	<p>Езикови компетентности - слушане, четене Осмисля текста като средство за общуване. Разграничава видовете текст според сферата на общуване. Умее да изслушва събеседника си, да разбира темата на текста, да извлича съществената информация от него. Чете текстове от различни сфери на комуникацията. Разбира смисъла на текстове от разговорната, научната и официално-деловата сфера на общуване. Възприема текстове и формулира отговори в съответствие с учебната ситуация. Използва и съставя план на текста. Извлича съществената информация от урочната статия.</p>	<p>Видове текст - художествен текст; - научен текст; - официално-делови текст; - научно-популярен текст; - тема на текста; - строеж на текста; - абзац.</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>

<p>Дума. Звукова страна на думата</p>	<p>Езикови компетентности – слушане, говорене, четене, писане Разграничава устно и писмено общуване. Познава фонетичните разлики между изговор и правопис и ги прилага в речевата дейност.</p>	<p>Графична система Отношение звук/ буква: - гласни звукове; - съгласни звукове; - фонетични промени.</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>
<p>Дума. Граматично значение на думата</p>	<p>Езикови компетентности – говорене, четене Разпознава: граматичното значение на думите в българския език; видовете съществителни, прилагателни и числителни имена; глагол. Определя граматичните признаци на частите на речта. Използва правилно и целесъобразно имената в изречението и в текста, съгласува ги по род и число. Съгласува думите в изречението. Глагол.</p>	<p>Части на речта: - изменяеми (съществително име, прилагателно име, числително име, местоимение, глагол); - неизменяеми (наречие, предлог, съюз).</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>
<p>Дума. Речниково значение на думата</p>	<p>Езикови компетентности – слушане, говорене, четене, писане Разбира значението на думи, свързани с обществената, икономическата и културната сфера, и ги използва уместно. Разбира речниковото значение на думите и ги употребява уместно. Владее и активно употребява около 400 лексикални единици. Умее да работи с речник.</p>	<p>Видове думи според лексикалното им значение - синоними, антоними; - разпознаване и употреба на основния терминологичен апарат за съответен учебен предмет.</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>

<p>Изречение</p>	<p>Езикови компетентности – четене, писане Характеризира видовете изречения по цел на общуване и различава видовете изречения по състав. Използва в речта си съобщителни, въпросителни, подбудителни и възклицателни изречения. Познава и използва характерната интонация, пунктуация за различните видове изречения по цел на общуване и по състав; Познава особеностите на словоредата и си служи с различни словоредни варианти. Конструира и използва различни видове изречения по цел и строеж за създаване на текстове повествование, описание и разсъждение.</p>	<p>- видове изречения по цел на общуване; - видове изречения по състав; - главни и второстепенни части на изречението; - просто и сложно изречение.</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>
<p>Създаване на собствени текстове. Подробен преразказ на кратък текст</p>	<p>Езикови компетентности – писане Разбира и предава достоверно основната информация от художествен, фолклорен, научнопопулярен или медиен текст, комикси, филми и др. Създава устно и писмено текст преразказ. Създава план на преразказ. Използва уместни езикови средства, съобразени с изходния текст.</p>	<p>- план на текст</p>	<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>
<p>Създаване на собствени текстове. Съчинение: повествование, описание</p>	<p>Езикови компетентности – писане Създава устно и писмено текст съчинение. Разказва случки от ежедневието или по зададена тема. Употребява езикови средства, съобразени със ситуацията на общуване. Създава устно и писмено текст описание. Описва обекти, природни явления, събития, процеси. Адекватно използва основните носители на информация в структурата на езика в тяхната взаимна обвързаност и обусловеност – дума, изречение, текст.</p>		<p>Междупредметни връзки с ГИ, ЧП и М чрез използване на обучителни текстове от посочените учебни предмети.</p>

Човекът и природата	Социокултурни и езикови компетентности – научни знания, говорене Осмисля и употребява основния терминологичен апарат за природните науки. Ориентира се в специфичната за съответната научна област употреба на определен кръг термини и базисни понятия (с оглед на учебните предмети).		
Светът около нас. Вселена	Назовава планетите. Познава Земята като планета, Луната като спътник на Земята и слънцето като звезда. Има представа за движението на телата в Слънчевата система и за разстоянието между звездите.	- гравитация; - планети; - Земя, Луна, Слънце, вселена; - звезда.	БЕ – думи и словосъчетания, използвани в учебния процес по природни науки.
Светът около нас. Тела и вещества	Определя телата като обекти с определена маса, форма, обем Знае, че телата са изградени от вещества. Обяснява, че веществата са изградени от градивни частици.	- тяло; - обем; - маса; - форма; - вещество; - градивни частици; - молекули.	
Светът около нас. Температура и топлина	Прилага знания за свойствата на веществата, водата и въздуха. Измерва температура.	- температура; - термометър.	
Светът около нас. Въздух	Изброява и описва трите състояния на водата. Описва съставни части на въздуха.	- въздух; - кислород; - въглероден диоксид.	
Светът около нас. Вода и водни разтвори	Познава вещества, които се разтварят във вода, и вещества, които не се разтварят във вода;	- състояния на водата – газообразно, течно и твърдо; - разтвор; - разтворител; - разтворено вещество.	

<p>Светът около нас. Жива природа. Клетка и клетъчен строеж</p>	<p>Прилага знания за явленията при изясняване на значението им за живите организми. Определя клетката като основна структурна единица на организмите. Изброява и посочва на изображение части на клетката. Разграничава организмите по брой клетки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - клетка; - клетъчна мембрана; - цитоплазма и ядро; - едноклетъчни организми; - многоклетъчни организми. 	
<p>Светът около нас. Жива природа. Основни жизнени процеси</p>	<p>Назовава основните жизнени процеси. Описва процеса на хранене при растения и животни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - хранене; - дишане; - отделяне; - оплождане; - размножаване; - фотосинтеза. 	
<p>Светът около нас. Жива природа. Човек</p>	<p>Назовава органите на човешкото тяло и определя тяхната функция. Определя ролята на кръвта за разнасянето на хранителните вещества и кислорода до клетките.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - кожа; - скелет; - кости; - мускули; - храносмилателни органи: уста, стомах, черва; - дихателни органи: нос, дихателна тръба, бял дроб; - отделителни органи: бъбреци, урина, пикочен мехур; - сърце, кръвоносни съдове, кръв. 	

Математика	Социокултурни и езикови компетентности – писане Владее умения за сравнение, анализ и обобщение. Решава задачи рационално и вярно. Обяснява решенията на практико-приложни задачи. Решава практически задачи. Умее да разчита и да представя информация, зададена аналитично, графично или с диаграми.		БЕ – думи и словосъчетания, използвани в учебния процес по математика. Природни науки. Изобразително изкуство.
Алгебра. Цели числа	Изписва, сравнява и извършва основните аритметични действия с естествени числа. Разбира, обяснява и използва символите $<$, $>$, $=$.	- събиране; - изваждане; - умножение; - деление.	
Алгебра. Дробни числа	Познава и изписва обикновена и десетична дроб. Извършва основните аритметични действия с дроби. Познава понятието процент и пресмята процент от дадено число.	- дробно число; - обикновена и десетична дроб; - процент.	
Алгебра. Рационални числа. Степенуване. Уравнения и неравенства	Сравнява рационални числа. Пресмята числови изрази, съдържащи до четири действия, в множеството на рационалните числа. Извършва действието степенуване с цял степенен показател. Решава линейни уравнения.	- положително число; - отрицателно число; - степен; - числово равенство.	
Геометрия. Фигури и тела	Разпознава основните геометрични фигури и тела, техните елементи и свойства; открива ги в предмети от околния свят. Открива еднакви триъгълници в различни геометрични конструкции. Намира обиколка и лице на геометричните фигури. Намира лице на повърхнина и обем на тела.	- ъгъл; - триъгълник; - четириъгълник; - окръжност; - тела.	

Геометрия. Мерни единици за дължина, маса и време. Функции. Измерване	Решава приложни задачи, свързани с покупко-продажби, пътуване.	- километър, метър, дециметър, сантиметър; - килограм, грам; - минута, час, денонощие, седмица, месец, година.	
География Велики географски открития	Социокултурна компетентност говорене Описва открития. Назовава пътешественици. Обяснява значението на Великите географски открития.	- Велики географски открития	БЕ – думи и словосъчетания, използвани в учебния процес по ГИ. Природни науки.
Ориентиране. Географски глобус и географска карта	Ориентира се за местоположението на даден обект; Обяснява понятията географски глобус и географска карта. Определя географско положение.	- ориентиране; - географски глобус; - географска карта.	
Земята – планета от Слънчевата система	Обяснява движенията на Земята.	- ден; - нощ; - сезони.	
Континенти и океани	Обяснява понятията континент и океан. Назовава континенти и океани и ги посочва на карта.	- континент; - океан.	
Природата на Земята. Природни зони	Назовава природните компоненти и ги показва по карта. Определя какво е природна зона и я характеризира.	- релеф; - видове земни форми; - време; - климат; - климатични пояси; - води на сушата. - природна зона.	

<p>Население, политическа карта и стопанство</p>	<p>Разпознава основни човешки раси. Познава основните религии. Характеризира населението на континента Европа по брой, расов състав, езикови групи. Обяснява какво е държава, форма на държавно управление. Характеризира стопанството на Европа – фактори, развитие.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - раса; - религия; -езикова група. - република; - монархия; - конституционна монархия; - стопанство; - Европа, ЕС, евро. 	
---	---	---	--

ПРОЕКТ!

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРОГРАМАТА

В първата част на програмата се акцентира върху практически знания и умения, които служат за решаване на конкретни комуникативни задачи, т.е следва комуникативния подход, като дава възможност за разнообразни дейности и подходи. Езиковото обучение е интегрирано със социокултурната информация и представлява образователно взаимодействие, чиято цел е да промени нагласата за по-голяма информираност, за усвояването на културни образци и социален опит и да улесни адаптирането на личностния модел на поведение. Залогат се прагматични задачи с адекватни социолингвистични средства като предпоставка за успешно общуване. Учебните дейности се доближават максимално до реални житейски модели и ситуации, за да може обучаемите да виждат практическата полза от обучението и да се чувстват подготвени за реално общуване. Темите се затвърждават, или надграждат и разширяват постепенно съобразно показания напредък на обучаемите. Граматиката се въвежда в практически план в контекста на разработваната тема. Учебният материал е степенуван по трудност и в зависимост от възможностите на групата, преподавателят преценява каква част от урока да предаде. Усвояването на преподадения материал най-успешно се постига чрез прилагане на разнообразни интерактивни техники. При преподаването се спазва принципът на интегрирано развитие на практическите умения за говорене, слушане, четене и писане, като акцентът е върху говоренето (нива А1 и А2 от ОЕЕР).

Втората част от изпълнението на Програмата предполага специфична методика, при която да се осъществи връзката между образователното ниво на обучаемите в страната по произход и съответстващото знание според класа в българското училище. Обучението се реализира нагледно с интензивно използване на информационните технологии и чрез текстове с познавателна стойност, с които се въвежда определен кръг термини за базисни понятия в съответната научна област, необходими за учебните предмети, изучавани в българското училище. Чрез уместната им употреба се формират основни познавателни и практически умения, при които се изисква използване на съответната информация за изпълнение на задачи и решаване на проблеми в училищна среда. При преподаването се спазва принципът на интегрирано развитие на говорене и писане. Уроците трябва да се планират прецизно, да се използват разнообразни методи и дидактически средства за преподаване, затвърждаване и осмисляне на информацията. Инструкциите, които дава преподавателят, трябва да са кратки, ясни, да се използва разбираем език.

За успешното реализиране на тази част от Програмата е необходимо обучението по отделните модули – БЕ, математика, природни науки и география (VIII клас) – да бъде реализирано чрез съгласуване и при условията на взаимодействие със специалисти по съответните предмети. Предвид обстоятелството, че съгласно чл. 13, ал. 10 от Наредба № 6 от 11.08.2016 г. на МОН за усвояването на българския книжовен език допълнителното обучение по български език от 5. до 10. клас се осъществява от учител по български език и литература, е необходимо в уроците по български език да се упражнява правилното езиково изразяване, специфично за посочените предмети, а за коректността на изпълнението на задачите да отговаря учителят по съответния предмет.